ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 180 դշ.
Գաւառաց » 10 Ոսկի
Վեց ամսոյ » 90 դշ.
Գաւառաց » 5 Ոսկի
Ծանուցմանց տողին 30 փ.
Յօդուածներու տողը մէկ անգամի համար 5 դահեկան, երկու անգամի համար 2 դահեկան. աւելի անգամներու համար զատ համաձայնութեամբ կըլլայ։

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Գրուած չգրուած յօդուածոց ձեռագիրը խմբագրութեան վրայ է։
Յօդուածոց վերադարձուիլը. նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն Խմբագրութեան ուղղուելու է՝ Կ. Պոլիս, Չիւիլի խան, Մասիսի գրասենեակը։
Հասցէն, ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 22 ՅՈՒՆԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պ. ԹԻԷՐԻ ՃԱՌԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն տես թիւ 1252)

Գաւառ յանձնաժողովին գրութեան մէջ քանի վերոյ կը կոչուին նոր սկզբունքը—Շատ մարդ ունենալ վերայ: Բայց որովհետեւ մեր զօրքերն միջակ չեն երբ մեր աւելի շատ մարդ պահելու եթէ շատ մարդ ունենալ կուզէք, եթէ ձեր վճարելու եւ չքնաղ կարգութիւնէն աւելի մարդ ունենալ կուզէք, դանոնք երկու կամ երեք տարի միայն պահել կը հարկադրիք:

Համեմատական երկրատարգաց գործն է՝ մեր երկու զաւառաց կրթական եւս՝ 302 կամ 304000:

Գ. Փէլէր ակումբ պակսեցութիւնը, որու եւ էջ ծնունդներն իրար խառնելով, եւ զեղչումէ՛ ի զիջում կենսով ենթադրելով թէ զինուորագրելոց թիւը 135000 մարդու կ՚ելնէ: Այս հաշիւը սխալ է: Խոսս լուրջ առ կառուցութեան ատուգած եմ որ զինուորագրելի զօրք կարծուածէն աւելի մեծ է:

Յանձնաժողովը հաշուեց որ համաձայն մարդոց ամբողջութեան վերայ ընդհանրապէս երկուքէն մէկը զինուոր կրնայ լինիլ. այսինքն է, 300000 մարդոց զատեն 150000 մարդ:

Այս ալ բաւական ճիշդ չէ: 100000 տարւոյ համար 188000 մարդ միայն պէտք է: Եթէ այս զեղչական համեմատութիւնը 300000ի վերայ հաշուէք, ոչ թէ 150000, այլ 160–164000 մարդ կունենաք: Այս պարագային վերայ չեմ պնդեր. քանի մ՚ արձակուրդ աւելի տալով դժուարութիւնը կը փոխուի:

Յանձնաժողովոյ դէմ մեզ առարկանք կը լինի, որ թերեւս անիրաւ չէ, բայց յանցանքն անորը չէ, այլ անոր բաժանմունք յանձնուած խնդրոյն է:

Ահա 150000 մարդ. եթէ սանց ամենն ալ երկու տարի զինուորութեան կոչէք, կունենաք 300000 մարդ, որ Պրուսիացւոց հետ՝ այն է պաշտպանողական զինուորաց, սպայից, չքնաղից եւ կամաւորաց հետ՝ 400000 կը լինին, զինուորական ծախուց համար չըլլալով պատուած գումարին կը մտնենք:

Տարի մ՚ ալ աւելցնելով այս թիւը շատ կանցնի, վասն զի 570000 մարդու կը հասնիք:

Ամեն ամենուն համար պարտաւորիչ ծառայութիւն խոստացուած էր: Առաջարկեալ յանձնաժողովը այնպիսի գրութեան մը զիմեց որ բաղդաւորութիւն կը յարուցանէ: 450000 մարդոց կէսը կրնան հինգ տարուան մէջ եւ Պրուսիացւոց հետ 472000 մարդոց հետաքրքութիւն ձեռք կը բերէ: Այսչափ մարդոց կրնաք թոշակ վճարել:

Ա. եթէ ձեր պատերազմական ծախուց համար 600 միլիոն յատկացընելու էիք, չէի մերժեր... բայց ուրիշ կերպիւ կը գործածէի: (Շատ աղէկ): Ձեզ կրնամ տալ այնչափ սատակ, որ թէ հայրենասիրութիւն եւ անձնըւիրութիւն չունենալով, այլ ի հարկէ ասպնջել. նոյն հարին նետ ալ ինչ յառաջ խնդրել: (Նոր հաւանութիւնք):

Նոյնը որ թուոյ առաւելութիւն կը սիրեն, կրնան զայն ալ գտնել ծերացրին մէջ:

Վերջնիկեան գումարին հետ առանց յաւիտենական կան իրենց տան մէջ, այն է 235000 մարդ, որով ալ մահաճառապէս կունենաք 717000 մարդոց գումար մը:

Բայց զինուորագրելոց երկրորդ մասը մեզ այժմ ծառայելէ առեւ իւրաքանչիւր պատրաստական մեթոդը իրենց տեղը կը զբաղին, եւ երբոր կոչէք, 280000 մարդ կունենաք. ընդհանուր տարեկան կանչուողներն ալ կան, որով կունենաք 1.079 000 մարդ:

Արդ, եթէ յիշեմ պատերազմ, սանց զօրաբանակաց պատերազմ չընէք, այնինքն եթէ Գաղղիա հիանալի մեծ քաղաքականութեան վերադառնաք, եթէ Եւրոպական հաւասարակշռութեան հին դրութիւնն հաստատէք, 1.100.000ի մօտ զօրք բաւական է աւելի են. Ահա ճշմարտութիւնն ու քաղաքականութիւնը, ոչ թէ մէկ աւուր, այլ ամեն ժամանակի: (Շատ աղէկ):

Արդէն յանձնաժողովին թէ իւր առաջարկած դրութեան մէջ շատ պէտքութիւն կայ, ճշմարիտ է. բայց եթէ չէք կրնար 7–800000 մարդոց թոշակ վճարել, պէտք է գոնէ մի մարդիկ ունենալ հինգ տարի ծառայող, զոր մ՚ ալ մէկ տարի ծառայող, ուրիշ զոր մ՚ ալ վեց ամիս:

Ես կը համաձայնիմ այս դրութեան, որովհետեւ միակ հնարաւորն է:

Համարտակային գործոց բեռն բաժանելով ժամանակս, բեռ մ՚ որ իմ տարիքիս եւ առողջութեանս համար խիստ ծանր է, պարապ թղթեր իմ վերայ իբրեւ բաղձալին մարդ, զինուորականի իրաց վերայ խօսիլ ձեզ: Անոր համար ներում կը խնդրեմ Պ. Թրոշիւէն: (Ծիծաղ): Կը ջանամ պարագը կատարել, բայց մտածութիւնս ծանրկել՝ անհնարին է ինձ, եւ յանձնաժողովէն աւելի բացարձակ եմ, կը խոստովանիմ, բայց պետական հարուած ընող չեմ: (Նոր ծիծաղ. շատ աղէկ, շատ աղէկ):

Իմ միակ պետական հարուածս է երեքն յանձնել մեծագոյն մասին կանոնը դէմ: (Շարժում): Մյս զրոյց անհնարին է անոր (ծիծաղ): Ինձ ալ անհնարին է, բայց պարտականութիւնս է:

Յանձնաժողովոյ ծրագրին համաձայնութեան տալ, վասն զի այնպէս հաւատացի թէ ժողովին ալ ծրագիրը պէտք լինի, (Նոր ծիծաղ): Եթէ առանձին որ իրաց խորը պէտքի մասնաւոր արժ գրութեամբ, չէի ընդունիր: Ամեն անգամ որ այսպէս լինի՝ չեմ ընդունիր:

Այս ժողովին ամենագործ է, վեհապետ է, եւ ներկայք ինձ բոլոր վեհապետութեան ընդունակ ներկայացուցիչներն մին ունի իւր վերայ, այն է հաւատալ թէ իր կամքը կատարելով տականին բոլոր բաւականին բան չըլլար:

Արդ, երբոր իրաց խորը (հարկին կամ էութիւնը) պիտի ճշմարի, կը խնդրեմ ձեզնէ որ այս բեռը վերցնէ տանիք: Եթէ ընդհանրական խորը չըլլայ ճշմարի, կարծիքս կը դնեմ, ինչպէս հիմա: Միայն մէկ կամքերնուն վերայ կը պահեմ, եւ կարգաւորեմ ինձ պէս խորհողները որ ինձ պէս ընեն: Կը կարծեմ թէ հնարաւորն ըրած կը լինիմ, բաւական ընդդիմացած կը լինիմ:

Հիմա կուզեմ խօսս մի տալ իմ երկրիս. այն է՝ բաւական չխօսեցի:

Այսօր իւր ամեն բանը մխալել կուզէ, բայց դանէ չէն կրնար մխալել թէ Գաղղիա ամենէն ազնիւ երկիրն է: Արդ, ազնիւ մարդիկ շատ անգամ բանը կը հասուցանեն իրարու: Մեր երկիրը բաւերով շատ հեռացն կը տարուի: Այսօր բան մը կայ որ անդադար կը յիշեցնէ, այն է ազնուական պարտ բանը:

Բանակը մեզ ի կոչուած տարին, Բանակութեան ներքեւ գնացած ժամանակներ, ազատութիւն բառն է դիւթական բառը: Երբոր ազատութիւնը ձեռք գործէ, «հայրենիքասիրութիւն» բառը նորէն յաւ կը գտնէ. եւ ահա այս բառն էր որ վերջին կայսրութեան եւ այնչափ տարապարտութեանց առաջնորդեց մեզ:

«Հեղափոխութիւն» բառով ներշնչեալ մարդիկ կառավարողները գործածեցին. մանկութենէն զայն եւ «համերաշխութիւն» բառին (ծիծաղ). որ տեսաք ինչ արդիւնք պատահեցան:

Բառ մ՚ որ մեզ ի կոչուած տարին, «աշխատասիրութիւն» բառն է (շատ աղէկ, շատ աղէկ): Անկեց տասն կամ տասնուհինգ տարի առաջ ով կը համարձակէր այս բառին դէմ կենալ, բայց ինծմէ որ՝ հին գրութեան կողմնակից յանցաւոր ծերուկ մ՚ եմ: (Նոր ծիծաղ):

Ես այն ժամանակ Օրէնսդրական ժողովոյ մէջ չէի, բայց կըսեմ պաշտօնեայ եղող փոքրիկ բարեկամաց միջոցաւ համեմատական աղէտի կառավարութեան հետ: Ոչ ո՛ք յանցաւոր փաստը:

Մեր տուրքերուս եւրոպական հաւասարակշռութիւնը պահպանած էր մեր մեծութիւնը: (Շատ աղէկ, շատ աղէկ):

Ըստ երկրին, եթէ չեմ ուզեր բառերու զոհ լինել, մի խաբուիք անոնցմէ:

Խօսքս աւարտելու ժամանակ ներքեզի ինձ մեր ամենէն մեծ զինուորականներէն մէկուն՝ Պիւժօ մարաջախտին կարծիքը յիշել ձեզ, որ հեռաւորագոյն գիւղին մէջ զանուած իւր մէկ ձեռագրին մէջ բացատրած է եւ կը թուի թէ ներկայ պարագայից վերայ գրուած է:

Հետեւակազօրաց մասնաժողովին հետ պահեստի զօրաց նկատմամբ ունեցած մէկ վէճին մէջ, ուր թէ այն աւուր վիճաբանութեան ներքեւ եղող խնդրոյն հասած էր:

«Ձեր գրութեան հիմը, կըսէր մասնաժողովին, այն հիմնական գաղափարն է թէ շատ մարդ պէտք է ունենալ դրօշակի ներքեւ: Ձեր խորհ հողն է նեխնական կրթութիւն տալ անոնց. իսկ իմ գրութեանս չափ ժառանգն է զինուորական դաստիարակութիւն, զինուորական հոգի տալ անոնց:

«Գիտեմ որ երեք տարին բաւ է զօրականի մը սովորելիքը սորվեցնելու, եթէ այդ ժամանակն խնամութեամբ գործածուի. գիտեմ որ զինուորագրելը կրնայ երեք տարէն բաւական պատրաստուած մը լինել, բայց այս պայմանաւ որ գիտնայ թէ տասն կամ երեք չորս տարի դրօշակի ներքեւ պիտի մնայ, իսկ եթէ ոչ անոր որ կը սորվի պիտի մոռնայ, բաւ զինուոր լինելու փոյթ չունենար: Ինքզինք չպարմեցներ այն արհեստին որ պիտի թողու»: (Համաձայնական շարժում):

«Մեր երկրին քաղաքական եւ ընկերական կացութեան մէջ մեզ պէտք եղածն է բաւ կազմեալ բանակ մ՚ եւ զինուորական ազնուութիւն:

«Մեր երկրին անդադրական կազմութեան եւ հեղափոխութեան մէջ՝ անհրաժեշտ է զինուորական ոգւոյն հաստատութիւնը: Այն բարձր առաքինութիւնը զոր ունինք՝ զինուորական նախանձախնդրութիւնը չխափանել: Մենք պէտք է մեզ որ ամէն յաջողութիւնն ապահովէ: Պէտք է որ մեր մէջ արիութիւնը քանակութեան տեղը բռնէ, որովհետեւ կրնանք այնպիսի թշնամիներ ունենալ մեր դէմ, որք աւելի կարգաւոր քանակութիւն հանեն մեր դէմ:

«Աւելի կը սիրեմ 100000 մարդու դէմ վեց տարի զինուորութիւն բռնած 600000 մարդով կռուիլ, քան թէ ձեր գրութեան տարիք 100000 խոշոր համակ մարդով:

«Ամեն բանէ առաջ մեզ պէտք եղածն ընտիր զօրքն բանակ մ՚ է, որ հասցուցած կըլլայ յաջող բաւ պատերազմ մ՚ ունենալ, եւ այն պատերազմը երբեք մի մտնէք ձեր զօրքն բանակին:

«Զինուորագրութեան արդիւնքն է ինչ՝ երկու տարի ծառայութեան ժամանակ կը սահմանէ, վասն զի յաւակն մեծ մասն ալ բանակ մ՚ ունենալու համար այդ ժամանակը հարկաւոր

է ։ կը զա՛ւ Հիմա երեք տարուան ա-րէնք մի գնել կուզէ ․ Ձեր ազգ ընբռւթեան զինուորական բազմութեան տիրապետութիւն պիտի ունիք եւ ոչ մէկն ալ չլսել պիտի հանէք ․ Ահն որոց մեքենական զառածալույութիւն պիտի հաստատէք , բայց մեծ բարոյական մի ոչ ուրեք ․

Այսպէս մեծ փոփոխումի մ՚այս խօսքերէն հանէ՛ ինչ բան մի չմեար ուսանելիք ։ (Երկաթ եւ երկնեող Յափշտակութիւնք) ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիեննա 1 յունվար

Պ. Տը Ռեմիւզա՝ Գերմանիոյ հետ կնքուած նոր դաշնագրութեան մտադրեն հաղորդած ժամանակ բաւ ․ Թէ երկրին ազատութիւն պարտեսեան ․ յառաջիկայ փոխառութեան յաջողութեանցն կախեալ է․ այս ալ արդէն ապահովեալ է մեր փարկին կենդանութեան եւ երկրին բարեկեցութեան վերադարձովը , որոց կը զուգադիպին Ներոպիոյ խաղաղութիւնն եւ նորա հաքմէն հանրապետական կառավարութեան ցոյց տուած յուսլի վստահութիւնը ։

Նոր դաշնագրութեան պատմագրութեանը համեմատ , վաւերացմանց փոխանակուելէն ետեւ 500 միլիոն ֆրանք պիտի վճարուի ․ 500 միլիոն ալ 1873 մարտ 1ին , 1000 միլիոն 1874 մարտ 1ին եւ 1000 միլիոն ալ 1875 մարտ 1ին ։ Բայց կառավարութիւնը կրնայ՝ եթէ ուզէ՝ այս վճարմները պայմանաժամէն առաջ ընել ։ Առաջին 500 միլիոնի վճարումէն 15 օր ետքը Մառնի եւ Նոթ—Մառնի գաւառները պիտի պարպուին ․ միւս երկու գաւառաց ալ պարպուիլը երկրորդ երկեւնին վճարումէն 15 օր ետքը պիտի կատարուի ․ իսկ անդամ…ալ պարպուիլն ալ Մոզելայ ցուժարին վճարումէն ետեւ

Գաղղիա պիտի կրնայ երկու երկիլիոնաց վճարքէն ետեւ. գրաւական երաշխաւորութիւններ տալ , որք եթէ ընդունուին , երկրական երաշխաւորութեանց տեղ պիտի անցնին ։

Պարպուած գաւառները չէզոք գիրք պիտի ունենան մինչեւ որ Մոզելայ գաւառաց ալ ամբողջապէս պարպուին ։

Թրոշիւ զօրաց…ան Նրկափոխանութենէ հրաժարեցաւ ։

Վիեննա 2 յունվար երեկոյ ․

1858 ի փոխառութեան (Քրէտիտ Ապիլիէի) փոխառութեան վիճակահանութիւնը կատարուեցաւ , 1183 սէրիին 2 թիւն առաջին վիճակը , 3526 սէրիին 93 թիւն երկրորդ վիճակը , եւ 2324 սէրիին 43 թիւն երրորդ վիճակը շահեցան ․

Բէռլին 1 յունվ․

Երթեւեկութիւնք կը շարունակեն քաղաքիս մէջ կողմնակի բանակներէն մէջ Նրէհ զինուորական մեծ փորձերը եղեր ․ որոց Շտաուֆենբ… եւ առաջին անգամ կը բացուած ձեւովեան (պարեր) բանակեալ զօրաց ․ Շտաէն այս նորութիւնը յաջողեցաւ համար նոյն թեւեն իւք ալ կերպ բանակին մէջ ․

Զօրքերը ընծային պաշարման ըսրւառնեցին իրենց վճռականութ․

Լոնտրա 1 յունվ.

Ինգ. Թոնս. 54 1/2
Իտալ 1869 62 5/8
» 1871 73 5/8
Անգլ. Քոնս. 92 5/8
Աֆիոն 18
Մաքէր 40 1/2

Լիվերպուլ 2 յունվ.

Բամպակ Մ. Ն. օ. 11 3/8
Ծախուած 8000 հակ ․

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երեքշաբթի օրը Եղիպտոսի Բարձրր. Խտիվն իր առաջին թարգման Նուպար Պէյ Արքալէն Հետ կայսերական պալատն երթալով սիրալիր ընդունելութեան մեծարուեցաւ Վ.Վ.Հ. Սուլթանէն, եւ երկար տեսակցութիւն մ՚ունեցաւ Ն. Վ. Վեհափառութեան հետ ։

Չորեքշաբթի առաւօտ ժամ հեթնուկեան մեծագներն իշխ…արս Ֆէնիկահայէն յոյն տանէ մի հրդեհ ելնելով (պատճառն այլ եւ այլ երկոչւէ կը պատմեն , ոմանք պատկերի առջեւ վառուած կանթեղ , ոմանք կող. ոմանք լուցկիք կը համարին) , օգին յորդութեան , փողոցներուն սառտիկ անձկութեան եւ ջրոյ նուազութեան պատճառաւ շատ մի ծաւալեցաւ եւ տասներ չկրնալով առնուիլ մինչեւ ցերեկուան ժամ չորս ու կէս այն մեծ թաղին գրեթէ ամէն կողմը պարպեցաւ ։ Եւ 1000ի մօտ տուն ՚ւ եւ խանութ մոխիր դարձաւ , 7-800 հոյ ընտանիք մեծագոյն մասն աղքատ՝ յետին թշուառութեան մէջ ընկղմեցան ։

Երկիզեցին եւ փարէտրանները կարգէ դուրս ալխատութեամբ եւ բազում ծախսիւ հազիւ կրցին ազատ մնալ ուեցումէն , բայց եկեղեցին եւ փարժարաններն կրցսուեցան մեծ մասն պրկեցան , եկեղեցւոյն խարհրդարանն եւ ուրիշ յիշակաց մանր մանր փայտեայ չէնքերն ալ օձաց աճիւն դարձան ։

Ցեղութեան նախարարներէն չատերը Պ. Գալաթիայքը Երուսաղէմայ եկ. Պօլսոյ պատրիարքական փոխանորդները ալ օգնութեան հասած էին բայց ինչպէս ըսինք , փողոցներուն կարգէ դուրս անձկութիւնն եւ շէնքերուն խըռտութիւնն ամէն ջանք ՚ի զուր հանեցին ։

Երկու մարդ՝ մէկը յոյն եւ միւսը հրեայ՝ փլատակաց ներքեւ մնալով մեռան , քաղաքապետութեան չափուց մ՚ալ գլխուն վերան իյնալով մեռերանի մ՚անձինք ալ ծանրապէս վիրաւորուած են ։

Աղաւասիկ նոր խեղճութիւն մ՚ալ ազգին մէջ. խեղճութիւն՝ որ ամեն գթասիրտ ազգայնոց կարեկցութիւնն ու օգնութիւնը կը պահանջէ ։

Գոհութեամբ կը լսենք թէ Բարձր. Մեծ—Եպարքոսն իր կողմէն դրամ, հաց , միս եւ ուրիշ նպաստներ , նոյնպէս եւ բազում վրան եւ ծածկոյթ ղրկած է Կէնէ Մանգլէի տարադրըելեկելոց ։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ
ԽԱՀԱՄԸ ՈՒՍՈՒՄԻՒ

21 յունվ.	չորեքշաբթի երեկոյն		39 7/8
22 »	հինգշաբթի առաւօտ բացուեցաւ		59 8
	կէսօր		59 7

Կ. Պոլիս 21 յունվ.

Ոսկեթէ մէճիտէի բաժինը		Անգ. լիր.	12.27
Քրէտի »	»	Ֆր.	» 16.
Քրէտի Օսմանեան—Թիւրք			40.70
Երկաթուղիաց	»	Ֆր.	476
Փոխ. 1863	»	»	353.
» 1865	»	»	366.
» 1869	»	»	313
Թրամուէյ		Օսմ. լիր.	13.

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգային վարչութեան քաղաքական ժողովը դեռ կազմուած չլինելուն պատճառաւ , կը լսենք թէ Բաբէրդցի ազգայինք երէկ ուղղակի աղերսագիր տուել են Մեծ Եպարքոսին, որպէս զի բանի մի մարդասպանութեան չարութիւններէն զիրենք ազատէ ․ Նոյին բարձրութիւնն ալ հրամայել է խմթիլաւ ընել առ կուսակալն կարնոյ ։

Աղաւասիկ Բաբերդէն առ մեզ գրուած նամակ մ՚ալ , յորմէ կը տեսնուի թէ մարդասպանութիւնն որ սառիճան սաստկացած է անպատիժ մնակող մէջ , եւ թէ տեղական իշխանութիւնն ո՛րչափ թոյլ եւ անտարբեր է այս մասին ։

Կարծեմ թէ այդ անձինք բաղաքին ուրիշ աշխարհի եւ ուրիշ կառավարութեան մի ներքեւ կապրին ․ այնչափ հակառակ է իրենց ընթացքը Վ.Վ.Հ. Սուլթանին եւ նորա կառավարութեան լուսաւորեալ եւ չափաւորհուրդ կամաց ։

… ․ խմբագիր

Բաբերդու Քուէյլի գիւղէն Մարթա անուն աղջիկան մ՚ առեւանգումը , եւ ինչ կերպով շատ առեւանգողնեւրին , կարին ուզմը , կառավարութեան կողմէն հետ ուղկուիլը անցեալ չաբաթ. Պատրիարքարան տեղեկագրուեցաւ նոյն ցեր պատասխան յոտգրոյն միջոցաւ ալ հրատարակուիլը խնդրուած էր ։

Այս անգամ եւս լսենք աղջկան կաբինէն Բաբերդ բերուիլը եւ այն օտթիւ կատարուած «ամուսնական» նկարագրելով խնդրենք հրատարակէ՛ք բարեհաճիք , որպէս զի պատրիարքարան խմանայ՝ եւրը , կառավարութիւնն ալ գիտնայ թէ ղուրսերը ցանկաց եւ քրիստոնէից մէջ ամեւութիւնն ինչ պատճառներով ծառած է եւ կը մնայ , եւ թէ ցերութեան հրամանները մինչեւ որ աստիճան կը գործադրուի գաւառաց մէջ ։

Ցիչեալ աղջիկը կառավարին հրամանակարին առջեւ է եւ ազգին կողմէն անոր մայրը իրեն հետ զրկուած խնդիրը մերժըւեցաւ եւ քանի մը տաճկաց հետ ճանբայ հանեցէ եղբը , աղջիկը կարին հասնելուն վ.ս.մ. կուսակալը անզգալի պատասարը , եւ Գեր. առաջնորդ սրբազանն բաւ օրինի աղջկան պէտք եղած համոզումները կընեն, տեղւոյն անկարելի կըլլայ զայն իր նախանձէն հեռացնել , ուստի եւ աղջիկը կը յանձնուի տաճկաց՝ որք տասը օրն երեքշաբթի երեկոյ ժամը տասնին միջոցներու Բաբերդ կը բերեն ։

Քաղաքիս կէս ժամ հեռաւոր հայացաններու հայերը զմեզ զարմացուցին եւ քանի կը մտածինին՝ այնչափ թէ բաղմաւթիւնք եւ թէ հրացանները կը շառհայէն ․ յանկարծ՝ հոգւոյս զեղին կամուրջին վրայ տեսնուած հաղորդակ աւրի բաղմութիւնն եւ հրացաններու անընդհատ նեաւուիլը քրիստոնէից սարսափ պատճառելէն ետքը խմբուեցան ․ նանմայինը ինչ ըլլալը իմացուեցաւ ․ այն որ առեւանգած աղջիկը բերելու համար Բաբերդու քրիստոնէից ցոյց մը կընեն ․ Անկարելի է տաճիկ զպրոցներու աշակերտաց եւ մոլլաներու բաղմութիւնը նըկարագրել որք զինուորեալ գացած էին վերջապէս հրացաններու հարւածով եւ անընդհատ նեաւուիլը շարունակելով անցան կամուրջէն եւ իրենց այս անխայել ընթացքը շարունակելով յանգրնելան կառավարութեան առջեւէն անցնիլ եւ մինչեւ տրուած տանը երթալ ․ Ցանկաց այս անխայել ընթացքը որչափ զարմանալի է , աւելի զարմանալի է նաեւ տեղւոյս Իմամ եւ դատաւոր Գալմաքամին անտարբերութիւնը , որ իր աչքին եւ ականջին առջեւ կատարուած այս անխայել ցոյցը չարգիլեց եւ կամ չուզեց արգիլել , առանց մտածելու այն բարձր հրամանները , որոնք ոչ միայն քաղաքիս մէջ հրացան պարպելը , այլ կրելն անգամ կարգիլէին ։

Երիտասարդաց ժողովքը տեսնելով այս նախատինքը որ ինչպէս ազգին նոյնպէս եւ վերոյիշեալ հրամաններուն կը վերաբերին , մաղթեցան Ազգային Առաջնորդարանը եւ անմիջապէս առաջնորդարանէլով որոշուեցաւ տեղական կառավարութեան «Թագրիր» մը ընելով հարցանել թէ ինչ էին այս հարիւրաւոր հրացաններու պարպուելուն , հաղարաւոր անձանց մողովելուն եւ այս արտաքոյ կարգի զուռնա զոպուլներուն պատճառները ․ մինչ փողոցն համար աղասբանս մը կամ կայսեր յաւկութեան տօնախմբութիւն մը կա՛ր , կը խնդրուէր տեղեկացնելու մեզ ․ իսկ եթէ անպատասխան մնայ պիտի պարտաւորուին տեղեկագրել Վ.ս.մ. կուսակային եւ այլուր ։ Այսօր երեք օր է պատասխան չէ առնուած եւ այդ անտեղութեան հեղինակներն ալ չեն պատժուած ․ ուստի եւ մենք Վ.ս.մ կուսակալին պիտի տեղեկագրենք անոնց պատժուիլը խնդրելով ։

Ձեզ կը թողում հետաւեալը ․ ․ խմբ. բազդատեցէք . եթէ այդ անխայել արարողութիւններն քրիստոնեայ մը ընէր , ժամը չանցած մի գլուխը բան մը ըսէր , պատասխան մի առնէր եւ կրկին խօսէր , ծանր բարձրանային , մէջը առաջ… Նար ․ հետեւութիւնը ինչ պիտի ըլլար եւ պատասխանատուն ով էր ։

Ամէն մարդ իր ուզած կրօնքն ընդունելու ազատ ըլլալը հրատարակուած է ․ բայց անոնք թէ կրօնափոխութեան գիմաց որ եւ է անձ մը համար այս անտեղի խայտառակ , անտեղի եւ փոխկատար ցոյցեր ալ ընելու ազատութիւն մը տըրուած է ․ չենք կարծեր ․ ուստի եւ կը յուսանք ոչ միայն այս ցոյցին դէմ , այլ տաղր համար տեղական կառավարութեան …ողած տուեն՝ ժողովոյ անդամներէն Հասիմ չէյ … «…» ըսելով գործը ծածկել ուզող ժողովականաց դէմ ալ ․ Բաբերդու վերջին մասն է որ եւ է գործով բանտ մտնող քրիստոնեայ մը արդէն հոն գտնուող տաճկաց եւ մինչեւ իսկ պաշտօնէներու ընդմով տաճկական կրօնքին ընդունելու հրաւիրեն ։

Ցեանենք թէ կառավարութիւնը ճամբորդու մէջ պատահած այս ամէն անկարգութիւնները նկատողութեան առնելով որ մի պիտի ըլլայ որ Պօլսէն կարգ , հըմաւ եւ բանիբուն անձ մը «գայմագամ» ընտրելով ղրկէ հոս , որով աղատ երկիրը իրեն վրայ ծանրացեալ աղէտ եւ թոյլ ձեռքերէն ։

1872 յունվ. 9
՚ի Բաբերդ

ՔԱՂՈՒԱԾՈՅ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ
Դ.
ՄԱՅՐ ԵՒ ԿԻՆ

«Դաստիարակութիւնն այն մեծ
«խնամքն է , որ կը տրուի մանկ-
«կանց ֆիզիքական եւ բնական
«կարողութեանցն իրենց նա-
«խախնամական վիճակին հա-
«մեմատ զարգացմանը համար։
«Մանկան ապագան միշտ մօր
«գործն է ։»

ՆԱՊՈԼԷՈՆ ․

«Կնոջ պաշտօնն աշխարհի մէջ
«էն վեհն ու մեծն ըլլալով մէկը
«է որ ամէն բանի մէջ նա
«բարձրանայ ։»

ՏԻԿԻՆ ԴԸՆՈՒԲԼ

Ըսէնք թէ մեր առաջին հաստածին մէջ , առաջին դաստիարակ կամ դաստիարակութեան առաջին գործին ՄԱՅՐՆ է ․ եւ մինչ բնութեան օրէնքն ալ այս չէ՞ , երբ մանուկը կը ծնի , բնութիւնը զայն ոչ դաստիարակի խնամոց , ոչ փիլիսոփայի պաշտպանութեանը կը յանձնէ , այլ մօր մը սիրոյն , մօր մը խանդաղակաթ գորովնաց կը յանձնէ՝ իբր Աստուածային աւանդ մը ։ Բնութիւնը՝ ձեւերուն էն գեղեցիկը , ձայներուն էն քաղցրագոյնը մանկանց օրրանին շուրջը կը դնէ , կնոջ ձայնը մանկանց խօսա անոյշ է ․ մէկ խօսքով երկրի վրայ ինչ զուարճալի բան որ կայ , բնութիւնը խնամօք մանկան այդ հասակին մէջ կը շուայտէ ․ զայն հանդստացնելոյ համար մօր մը փափուկ գիրկը պատրաստ , զայն առաջնորդելու համար մօր մ՚անոյշ նայուածքը տալ , եւ զայն կրթելու համար մայրական գորով մը տայ ։

Մայրական աղդեցութիւնն ամեն տեղ է ․ ամեն տեղ մարդոց զգացումութիւնը , կարծիքը , ճաշակը , կըրօնքը ․

Երկիր մը սովորութիւններն եւ օրէնքն ինչ կուզեն թող ըլլան, բարոյ ազդեցութիւնը կամ ազատութիւնը կանանց ձեռքն է ․— Անոնք տղաս ալ ըլլան , գերի ալ ըլլան , կը տիրապետեն միշտ ․ վասն զի իշխանութեան զգեստը մեր կիրքն է ․ Բայց այս ազդեցութիւնն անոնց չարչարուած յաջորդաց հանձնելու աւելի կամ նուազ օգտակար է ․ կարծեմ թէ բնութիւնն անոնց խնդակցութիւնն անոնց արժանաւորութեան հետ կցած է , ինչպէս մենք մեր երջանկութիւնն անոնց առաքինութեան հետ կը կցենք ։ Արդ՝ յաւիտենական արդարութեան վրայ հիմնուած օրէնք մ՚է որ «Մարդս չի՛ բնար նուաստել կինն՝ առանց ինքն եւս նուաստանալոյ , չկրնար բարձրացնել զայն՝ առանց ինքն եւս բառնալոյն լինելոյ ։ Փերւէ է որ մոդովուրդներն անոնց գրկաց մէջ մարդկութեան զգեստին՝ կամ անոնց ո-

ակից քով յաւասարութիւն։ Երբ սա խօսքը հաղորդեալին վրայ աչք մը նետենք, վարդապետն անոր երկու մեծ բաժանում մ'կը տեսնենք. Արեւելեան եւ Արեւմտեան. հին աշխարհին կէսն՝ որ դեռ անշարժ եւ բարբարոս քաղաքակրթութեան մը տակ կը հեծէ, կիներն հոն գերի են. իսկ այն մասն՝ որ կընթանայ դէպ 'ի յառաջ, դէպ 'ի հաւասարութիւն, կիներն հոն ազատ եւ 'ի պատուի են։

Մարդը կնոջ հետ կը խորհրդակցի, կը հնազանդի մօրը. անոր մահուանէն ետքն ալ դեռ կ'ըսէ անոր. փարիզի մեր Մօն—Պառնասի մէջ դերեզման մը կայ, որոյ վրայ սա արտասուս տապանագիրը քանդակուած է։

ՀԱՆԳԻՐ 'Ի ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ, ՄԱՅՐԻԿ ՈՐԴԻՆ ՔՈ ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՔԵԶ ՄԻՇՏ՝

Ցեւէք այս պարզ տողին մէջ ինչ գորովալի ու գուրգուրալի խանդաղատանք կայ. Արեգակին տակ, ապաքէն, ամէնէն սիրելի արարածը ՄԱՅՐՆ է. Մայր մ'ունենալ, միշտ կենդանի երջանկութիւն ու մխիթարութիւն մ'ունենալ է։

Մայրն անմահանալի է։

Գերբնական բացառութիւն մ'է այն բաղէն՝ որ մայրական գորովն ու սառոյ մը սէրը պահ մը զերծ կ'չըմփեն։

Օտարի մը սէրն՝ ոչ թէ մօր մը գորովն ու քաղցրութիւնը կը մոռցնէ, այլ կը բարեխառնէ զայն։

Սիրել Մայրը, սիրել կինը, սիրել է ընկերութիւնը։

Աշխարհի երջանիկն այն է, որ բարի ՄԱՅՐ մ'ու հաւատարիմ կին մ'ունի։

Մայրական գրկաց մէջ կը հանգչին ժողովրդոց միայն, անոնց բարքն ու նախապաշարումներն ու առաքինութիւնները. կամ թէ սոյնքը ըսենք անոր կը բղխի մարդկային սեռի յառաջդիմութիւնն ու քաղաքակրթութիւնը. Մարդ պաշտօն առում մը չէ, այլ աստուածութիւն մը. հիւանդութիւն մը չէ զոր անոնք կուտան մանկան, այլ թելադրութիւն մը, առաջնորդութիւն մ'է. միայն մայրը լաւ կը ճանչնայ որդւոյն հոգին. նա գիտէ թէ ո՛ր պէտք է անոր լոյս տալ, ո՛ր եւ ինչ պէս պէտք է անոր դաս տալ։

Մանուկն իր ընտանեաց ծոցին մէջ կ'առնու գաղափարներ, որք կը վճռեն բարքերն իր գործոյն, իր ազգին եւ իր ունեցած վիճակին. Ո՛վ, առաքէն հոն է մարդոց ճոխութեանց աղբիւրն, ինչպէս հոն է նաեւ անոնց ամէն առաքինութեանց աղբիւրը. ապա ուրեմն՝

«Դաստիարակութիւնն ընտանեաց մէջ պէտք է որ ըլլայ»։

Պէտք է որ ճշմարտութիւնը՝ հոն ընտանեաց մէջ երեւնայ, ինչպէս երբեմն Պարտէզ Սպարտայի մէջ, Հայրենիքն Հռոմայի մէջ, Իմաստութիւնն Աթէնքի մէջ, Արիութիւնն ու Հիւրասիրութիւնը Հայաստանի մէջ կ'երեւային։

Հայրենասիրութիւնը գիտցողն մաքուր զգացումներ ծնու. մայրական ընդարձակ ու գերազանց սէրն ալ մարդկային քաղաքակրթութեան ու յառաջդիմութիւնը կը ծնի։

Իմաստունին մէկն ըսած է. «Կիներն՝ որք իրենց մայրենի պարտքն ու իրաւունքը քով կը ճանչնան, բնաւ իրենց վիճակէն գանգատելու պէտք չունին»։ Եթէ երկու սեռքն համար տրուած երջանկութեան եղանակին մէջ անհաւասարութիւն մը կայ, այն ալ 'ի նպաստ կանանց է։

Կանանց խոհականութիւնը կը դաստիարակենք, մինչդեռ պէտք էր անոնց սիրտը դաստիարակել. Ցանկի կիները չ'գիտեն սիրել բան, բայց եթէ ինչ որ իրենց սիրտն իրենց կը սորվեցնէ։ Ասկէ գիտցողն առաքինութիւն եւ մեծամեծ մոլութիւնք կը ծնին։ Եթէ կանանց սիրտը յաւասարելով լինէր, հոն առաքինութիւնք միայն պիտի ծնուին. եւ փոխանակ կանանց մարդիկ հրեշտակներ ունեցած ըլլալնին պիտի, կըսէ Լամէ—Մարթէն.

Եթէ կիներուն միայն տղոցն դեռ թուական կաւաթութեան յանձնենք եւ միայն այս նպատակաւ կրթենք զանոնք, մանաւանդ պիտի ըլլանք թէ աշխարհ կառավարող մոլութեանց ու նախապաշարումներն ամէն մէկ քաղաքացի տունէն կ'ելլեն։

Մարդ մը կրթելը անհատ մը կրթել է, որ իրմէ ետքը բան մը չթողուր. կին մը կրթելը ազգաց սերունդ մը կրթել է, կըսէ Լամարթին։

Կիները մեզ կը կառավարեն, ջանանք ուրեմն կատարելութիւն տալ անոնց. անոնք որչափ լուսաւորեալ ըլլան, մեք եւս լուսաւորեալ պիտի ըլլանք. կանանց մտքի մշակումէն կախումն ունի մարդուն իմաստութիւնը, կըսէ Շէրիտան։

Ամէն մեծ գործի սկիզբը կին մը կայ, կըսէ Գամարթին եւ կրածիւլի անմահ հեղինակը։

Ինչ որ սիրելի է, կնոջ հանգամանք ունի, կըսէ Լամէթրի։

Ինչ որ հաճելի է՝ կին կը բուրէ, կըսէ Տիւքամիւ։

Կինը սիրելեաց հրաշալիքն է, ըսաւ Լիւքէն։

Կինը բնութեան գլուխ—գործոցն է, կըսեմ եւ ես։

Պատուեցէք կիներն. անոնք մեր կենաց ընթացքին վրայ երկնային վարդեր կը սփռեն, կըսէ Շիլլէր։

Ցարգենք կիներն. անոնք առեղծագործութեան մէջ մէկ նախախնամական խանձարուրներն են, կըսեմ եւ ես։

Կիներուն պատմութիւնն եթէ գրուած լինէր, աշխարհի ընդհանուր պատմութիւնն շլլար պիտի։ «Ցեղութեանց եւ ընտանեաց մէջ չկայ յեղափոխութիւն մը՝ ուր կիները մաս ունեցած չըլլան, երբ ապստամբ, երբ տարերայ եւ կամ երբ միջնորդ», կըսէ Գոնսատ։

Եթէ հիներն իրենց կանայքն աղտոտ աղջկանց պէս դաստիարակէին, նորերուն երջանկութեան եւ կատարելագործութեան երազներն ու կարծիքներն այսօր իրականութիւն եւ ճշմարտութիւն կը լինէին։

Տիկին Գվիզոյ՝ օրիորդաց 'ի ամենահանգիստ մը մէջ ծիծրգ զարդ. մայրն ու կինը պատկերուած ու դրուատուած առանց ատելու կը խօսի. «Կնոջ պաշտօնը վեհ լինելով, գեղոց նա թէ, զայն կատարելու համար՝ ամէն բանի մէջ պէտք է բարձրանալ. Նախախնամութեան իրեն տուած առաքինանն, ընտանիքի ինչպէս նաեւ ընկերութեան, անդրութեան ինչպէս նաեւ փառաւորութեան, գաղտնագրեայ ուսուցութեան ինչպէս նաեւ յաւիտենից համբաւութեան մէջ. եւ ամէն ժամանակ ատա կը տեսնուի, որ կինն ինչ զօ՛ր եւ ինչպէս հարկաւորութիւն ունի ունենալ այն գերազանց տարրէն՝ որ նախասահմանուած է պարզել լուծելու բոլոր ընտանեաց տարրներու դաստիարակութիւնն է այս տարրը»։

Ամենամեծ ճշմարտութիւն մ'է կանանց մարդ եւ ընտանեաց վսեմ մեծ եւ հզօր ազդեցութիւնը։

Այո՛, մայր պաշտօնն է ազգերը կրթել եւ այն կրթութեանն անոնց ապագան յօրինել։

Հայր պաշտօնն է ընկերութեան քով իրենց ընտանեաց յանձն պաշտպանել, ընտանեաց մէջ ալ ընկերութեան շահուց ներկայացուցիչն ըլլալ։

Ընկերութիւնը մանկանց կրթութիւնը դպրոցաց մէջ դրաւ. իսկ ընտանութիւնը ժողովրդոց քաղաքականութիւնն ընտանեաց մէջ դրաւ։

Զոր օրինակ, ինչպէս կըսէ Լամէ—Մարթէն, երբ հայրը տան դառնայ, ինչ որ տեսաւ ու լսեց մարդոց մէջ, որոց հետ որ յարաբերութիւն կամ գործ ունեցաւ կը պատմէ. Այն ատեն կնոջ ու մարդուն մէջ կարծեաց եւ զգացմանց փոխանակութիւն կը լինի. հոն ընտանեաց մէջ բարոյական եւ քաղաքականութեան էն բարձր խնդիրները խօսուած կը լինին. հոն, այո՛, կորուսելի աշխարհի վիճակը. հոն անուշիկ մանրամասնութեամբ մը եւ զեղուն ու սրտառոր սրտով կը յօրինեն ամէն կենաց վերաբերեալ կարծիքները. եւ ահա այն ատեն ընտանիք՝ մանկանց համար դպրոց մ'է, ուր ոչ դաս, ոչ խնամք պէտք կըլլայ. մանկան մասնաւոր միտքն հոն (իր ընտանեաց մէջ) լսած խօսքերն իր մտաց մէջ ամփոփելով կարծիքներ կը յօրինէ անոնցմով, եւ այն կարծիքներն իր բնաւորութեանց եւ ունակութեանց վրայ մեծ ազդեցութիւն կըսեն. Լիվի մարդոց կը վերաբերի անշուշտ երկրաչափութիւն, բնագիտութիւն եւ այլն եւ այլն յօրինել. բայց այն որ «մարդ» կը կոչուի, այսինքն բարոյական մարդ, եթէ մօր մը ծնկներուն վրայ կազմուած չէ, մեծ թշուառութիւն է։ Այս մայրենի նախնական դաստիարակութեան ահա եւ ոչ մի բան փոխարինել կարող է։

Եթէ մայրն իր մանկան ճակատին վրայ կրցաւ խորունկ կերպով տպաւորել առաքինութեան նիշը, թող անպատճառ լինի թէ մոլութեան ձեռքը չկրնայ եղծել պիտի, կըսէ Աւէր Տը Ժիռարտէն։ Կնոջ զօրութեան ճշմարտութեանը կը համոզուին, բայց հաւատալն թէ, կըսէ Նշանաւոր Գաղղիացի բարոյախօս մը, միայն ընտանեաց մէջ կրնայ ազդել։

Բայց ո՛չ տպաւէն ազգ կոչուածն ալ ընտանեաց ամբողջութիւն մ'է։

Փանդ, իր իմաստասիրութեան եւ ուսմանց էն մեծագոյնն՝ այն է բարոյականութեան եւ առաքինութեան մէջ զարգանալն եւ մեծնալն սպառնալ ճանը մայր ու կինն էր կ'ըսէ։ Զայս կը խոստովանի նաեւ Գիւզոյ՝ կենդանաբանութեան այն ժամանակն եւ քաղցր հեղինակը, որ աշխարհի գիտութեանց Ծիւզին նախասաց իր այնչափ գիտութեանն ու երկիրը, Պայրըն, Ցանթէ, Լամարթին, Շաթօպրիան կը խոստովանին զայս. Շաթօպրիան երբ հակա—քրիստոնեայ ամբարշտութեան մէջ մոլորելու վրայ էր, իր մօրն արցունքը տեսնելով կը դարձի, կ'ապաշխարէ եւ կ'ազատէ իր հակառակութիւնը եւ այդ մոլորագրեցին անոյշ ու հզօր գործը նոր բարեպաշտութեան ոյժային ուխտով մը կը ներշնչէ, որով ծնաւ «Քրիստոնէական ոգի քրիստոնէականութեան եւ Մարտիրոսք» անուն նշանաւոր մատեանները յօրինեց Շաթօպրիան, որ Աստուածաբանական, փիլիսոփայական եւ բանաստեղծական գրուածոց ընտրելագոյնն են. Լամարթին իր գրածներն ատանց իր մօրը ցոյնելով չէր մոռնալ յանձնել. երբ օր մը Լամարթին բանաստեղծական եւ իր սիրելի Ճակէն վտանգոր (Աստուած չ'ընէ սիրելւոյ մը բացակայութեան միջան ու գարինքը) Նախախնամութեան դէմ ամբարիշտ տաղեր[*] կը հիւսէ ու պաշտօնական յուսահատ եւ կրօնքոյ անհաւան եւ անպաշտան զգայութեամբ կ'ծու. Բնաւորնոր (բանք Թէնածենիչը) կ'ըսէ. բաւ կը լինի իր մօրն երկու կաթիլ արցունքը ջնջել այդ ամբարիշտ տղային, ու բանաստեղծն երկիւղած բարեխառնութեան մը բերել. այն յուսահատ եւ ամբարիշտ Լամարթին մօրն արցունքը տեսածին պէս բոլորովին յայտ, բոլորովին ջերմեռանդութեան կը դառնայ, եւ իր հոգեփոխանակութիւն ատ մարդն վերադարձ ըսաւ եւ սրտառուչ երգ մը կը յօրինէ սառնամաջունչ մը. Գայրքն կը խոստովանի թէ զինքն 'ի չար ձեւ մինչեւ փառաց եւ 'ի կիրճս հանճարոյ մեծը՝ կինն եղեւ. երբ օր մը մեծ գործի մը համար Գայրքն գիտցին իր բարեկամքն ու պաշտօնակիցքը, միջեւ անոնց խնդրին, ալ յանկարծ մէջը բան մը գաղտ գրեց. «Եթէ . . . հօս լինէր։ Նա մինչ չտէ ինձ այս գործն ընել պիտի տար. ահա կին մ'որ այնչափ հզօրագոյն եւ զմայլեցուց մէջս մարդ մը դէպ 'ի յառաջդիմութիւն եւ բարոյականութիւն մղեց. նա իմ պաշտօնեայ հանճարս էր»։ Երկաթագործ մ'որ օր մը Հնդիկին մը «Ամենադժբախտութեան գերեզմանն է» խօսքը կարդացած լինելով միտքը դրած էր ընութեան հակառակ կենաց փորել իր երջանկութիւնը կուսի մը նուիրած գլխէն. 1880 կոչուած գեղջկուհիաց, սէր կոչուած օրհնութեան մը կուրծքին վրայ պառկել իր կենաց քաղցր ու երանաւէտ հրապոյրը, եւ Գայրքն պէս գեղեցիկ մոլութեանց բաժակը մինչեւ ցած քամել, եւ մարդասպան մը լինելու չափ մեծ ոճիր ըլլալ. բայց կինը գուցէ կամ ասեւի տակ ծածկուած լինելու ո՛չ—փափագոյ մը կ'առէր նաեւ առնեն ու կենդանի այնպէս՝ ինչպէս Թուրք մը ղեկաւ յանկարծ երկնառաք, սիրուն ու գեղեցիկ . . . մը (զ-դատ. 3ին) «Եա ո՛ւր գացի ձեզ փրկութեան, ուր ձեզ սեղի՝ հոն հրճուեցայ հոն կեանքս քաղցրացաւ, ո՛չ ուրիշ մ'այդ ազդեցութիւնը չունեցաւ իմ վրայ . . . ես երջանիկ չեղայ ըլլալ առանձին, երջանիկ չեղայ ըլլալ առանց . . . կը գրէ. Հօս կ'ելլէր կը դնեմ, գուք գուշակ ինչ ըսել կուզեմ, Հաւկնանք գիրար եղբայր խօս։

Հօս այս սէր յոյս հաւատք եւ դորով բարող խօսքերէն կը ծագի, երիտասարդն եւ իր հին գաղափարն ու սկզբունքն այնպէս կը փոխէ ու կ'ազդէ իմացքէն, ինչպէս մէկն՝ երբ յորդանոս հասակի կամ կատարեալ ողջութեան հասնի, իր մանկական խաղերն կամ ալոյս հասակին մէջ դրած անոյշ գծերն ու նշանները կ'եղծէ ու կը մոռնայ. եւ նորա բարբառէքը կը համապատասխանէ իր ապագան նորա ապագային, ճակատագիրը նորա ճակատագրին լծորդելով»։

Ցանգէ կըսէր թէ աղջիկ մը դիւ բանաստեղծ բառ։

Այո՛, օրիորդի մը ներշնչածն ոչ նա եւ ոչ բնութիւնը կարող է ներշնչել. նորա ազդեցութիւնը գերմարդկային է, գերբնական է. իգական սեռը, նա մանաւանդ կանայք, աշխարհի քաղաքականութեան եւ մարդոց բնաւորութեան վրայ մեծ ազդեցութիւն ունին։

Դրանն բարոյախօս փիլիսոփայք թէ. Գաղղիան մաքրատեսաց մօր զգեստ ու առաջնակ բնաւորութիւնն, անոր գրական կատարի եւ կծու թշնամական յարձակումներն, փոքրերի խոր բովու մտածումները, եւ Լամարթինայ փափուկ անոյշ վսեմ ոճը եւ հեզահամբոյր բնաւորութիւնը՝ զիրենք մեծցնող մօրը կամ կանանց բնաւորութեան կամ անոնց ազդած ներշնչմանց արդիւնքն են։

Ն. ԱՆԻՕՆԵԱՆ

[*] Որոց մի քանին ապրած, եւ իր Մեծարժանելի (կին) անուն երգին աստղին հատուածին մէջ կան դեռ Ցուցահանդէսին վերնագրով, բայց հեղինակն ինչու յաւած ու յայտարարած է զայն։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Կայսերական զօրաց մատակարարութեան ու ձէնի համար մէջ եղող անպարին ձէթ բարձողութեան, ամէն պէտքատու որոց գործին նկատմամբ հին սեպակ ... թերթը ծախու ըլլալով, յառաջիկայ երեքշաբթի որ յունիս 27ին յանձնարարութիւն գրուի ընդհանուր անպարին մէջ ժամը 3էն մինչեւ։

Ըստ որոյ յիշեալ ... յանձն առնել ուզող վաճառականք կը հրաւիրուին նոյն օրը ժամը 3էն մինչեւ ... ընդհանուր ... ներկայ գտնուիլ։

20 Յունիս 1872
'Ի Դուռն Սերասքերաթ

Կայսերական զօրաց պէտքերը համար 11.000 թօփ Մաշուտ, եւ 1.03 մէթր լայնութեամբ 7.500 թօփ Ամերիքան եւ 0.97 մէթր լայնութեամբ 18.000 թօփ գարձեալ Ամերիքեան բաց ... եւ 40.000 կանգուն ինկիլթէրական ... պէտք եւ 100.000 կանգուն բարակ ... մրցման պայմանաւ ... որ յունիս 22ին 'ի Տարի Շուրա։

Ըստ որոյ յիշեալ վաճառքը ... յանձն առնել ուզող վաճառականք կը հրաւիրուին յիշեալ օր ժամը 6էն մինչեւ 'ի Տարի Շուրա ընդհանուր գնահատութեան ներկայ գտնուիլ։

17 յունիս 1872
'Ի Դուռն Սերասքերաթ

Կայսերական զօրաց հագուստներու համար կարգադրուած մանտակ... 1287 տարւոյն համար պէտք եղած ընդունուած պատճառաւ, ... հայտարարուեցաւ ... որ մինչեւ ... պէտքերը ... յիշեալ ... ներկայացնեն, որպէս զի ... ընդունին։

Յիշեալ պայմանաժամէն ետքը, թէ որ յիշեալ ... բերող գտնուի, չի պիտի ընդունուի։

6 Յունիս 1872
'Ի Դուռն Սերասքերաթ

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
[illegible]

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ [illegible]
Կ. ՊՕԼԻՍ [illegible]

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ
1872 ՅՈՒՆԻՍ 22 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ
ՄԻՆՉԵՒ 'Ի ՆՈՐ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՎՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒ ՆԵՐԸ

ժամ թիւ — Իջնողներէն ելլել

10 30 1 Ենիմահալլէէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա, Պէյքոզ, Ենիքէօյ, Էմիրկեան Ռ. Հիսար։
11 23 Ենիմահալլէէն Մէզարպուրնու, Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Ենիքէօյ, Գանլըճա Ռ. Հիսար, Պէպէք։
11 30 25 Ի. եւ Ռ. Գավաքէն Պէօյիւքտէրէ Թարապ. Ենիքէ. Իստինիա Էմիրկեան Ռ. Հիսար Պէպէք։
12 15 2 Ենիմահալլէէն Մէզար. Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ, Էմիրկեան Հիսար, Պէպէք։
1 20 Ենիմահալլէէն Մէզար. Պէօյիւքտէրէ Թարապ. Ենիք. (արագաթ օրերը Էմիրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք)
1 15 19 Բումէլի եւ Անատոլու Գավաքէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ Էմիրկեան Ռ. Հիսար Պէպէք Օրթագ. (բացի ուրբաթէ)
2 18 Ենիմահալլէէն Մէզարպուրնու Պէօյիւքտ. Թարապիա Ենիքէօյ Գանլըճա, Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտգիւղ Օրթագիւղ Պէշիկթ.
2 45 23 Ենիմահալլէէն Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Ենիքէօյ Իստինիա Էմիրկեան Ռ. Հիսար, Պէպէք Արնաւուտգիւղ, Օրթագ. Պէշիկ.
3 45 23 Մէզարպուրնուէն Պէօյիւքտէրէ, Թարապ. Ենիքէ. Իստինիա Գանլըճա Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտգիւղ
5 2 Պէօյիւքտէրէէն Թարապ. Ենիքէ. Էմիրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտ. Պէյլէրպ. Օրթագ. Պէշիկ.
6 6 Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ Էմիրկ. Ռ. Հիսար Գանտ. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիկթաշ
6 45 5 Ենիմահալլէէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա, Պէյքոզ, Ենիքէօյ, Էմիրկեան Գանլըճա, Ռ. Հիսար Գանտիլլի Արնաւուտգիւղ, Պէյլէրպէյի Օրթագիւղ Գուզկունճուկ, Պէշիկթաշ, Իսկիւտար
8 45 19 Ենիմահալլէէն Մէզարպուրնու, Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Պէյքոզ Ենիքէօյ, Գանլ. Ռ. Հիսար, Պէպէք Արնաւուտգիւղ, Օրթագիւղ Պէշիկթաշ, Գապաթաշ
9 45 11 Մէզարպուրնուէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ Իստինիա Էմիր. Ռ. Հիսար, Արնաւուտգիւղ, Գուրուչէշմէ, Օրթագ. Պէշիկթաշ

Անատոլու ելլել

11 29 Անատ. Գավաք Գանլըճա Պէյքոզ Գալ. (բացի կիւրակէէ)
11 30 11 Արնաւուտգիւղ, Գուրուչէշմէ, Օրթագիւղ, Պէշիկթաշ
12 4 Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթագիւղ Պէշիկթաշ
12 30 6 Արնաւուտգիւղ, Գուրուչէշմէ Օրթագիւղ, (ուրբաթ օրերը Պէշիկթաշ Գապաթաշ ալ)
1 1 Արնաւուտգ. Գուրուչ. Օրթագիւղ Պէշիկթաշ
1 11 Պէշիկթաշ Գապաթաշ (բացի ուրբաթէ)
1 30 29 Արնաւուտ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիկ.
2 4 Արնաւուտ Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիկթաշ, Գապաթաշ
2 30 6 Արնաւուտ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիկ Գապաթաշ
3 30 29 Արնաւուտգիւղ Գուրուչէշմէ Օրթագիւղ Պէշիկթաշ
4 15 20 Արնաւ. Գուրուչ. Օրթագ. Գուզկ. Պէշ. Գապաթաշ
5 15 28 Արնաւուտգիւղ, Պէյլէրպէյի, Օրթագիւղ Գուզկ. Իսկիւտար Գապաթաշ
7 30 4 Արնաւ. Գուրուչ. Օրթագիւղ Գուզկ. Պէշիկ. Գապաթ.
10 30 29 Արնաւուտգիւղ Վանիքէօյ, Պէյլէրպէյի, Գուզկունճուկ
11 4 Արնաւուտգիւղէն ուղղակի կամուրջ։

Անատոլու ելլել

11 30 21 Պէյքոզ Փաշապաղչէ Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտիլլի Վանիք. Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյի, Գուզկունճուկ։
11 45 5 Վանիքէօյէն Չէնկէլ. Պէյլէրպ. Գուզկունճուկ, Գապաթաշ
12 30 25 Պէյքոզ Փաշապ. Իւսկիւտ? ... Գանլըճա, Ա. Հիս. Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէրպ. Գուզկ.
1 45 28 Պէօյիւքտ. Պէյքոզ Փաշապաղչէ, Գանլըճա, Ա. Հիսար, Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյի, Գուզկունճուկ,
2 15 17 Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյքոզ, Փաշապ. Գանլըճ. Ա. Հիսար, Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլ. Պէյլէրպէյի Գուզկ.
3 45 21 Պէյքոզ Փաշապաղչէ, Իւսկիւտ ... Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտիլլի, Վանիքէօյ, Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյի, (բացի ուրբաթէ)
8 30 22 Պէօյիւքտ. Պէյքոզ, Փաշապ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպէյի Գուզկ. Իսկիւտար

(Ուրբաթ օրերը Իւսկիւտ ... ալ)

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ
Իջնողներէն ելլել

12 45 23 Պէշիկթաշ Օրթագիւղ Արնաւուտգ. Պէպէք Ռ. Հիսար Էմիրկեան Ենիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Ենիմահալլէ։
1 5 Գապաթաշ, Իսկիւտար, Պէշիկթաշ, Գուզկունճուկ, Օրթագիւղ Պէյլէրպէյի Արնաւուտգիւղ Գանտիլլի Ռ. Հիսար, Գանլըճա Էմիրկեան Ենիքէօյ Պէյքոզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Ենիմահալլէ։
2 25 Պէշիկթաշ Օրթագիւղ Գուրուչէշմէ Արնաւուտգիւղ Պէպէք Ռ. Հիսար Էմիրկեան Ենիքէօյ Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու։
3 45 2 Պէշիկթաշ Օրթագիւղ Պէյլէրպէյի Արնաւուտգ. Գանտիլլի Ռ. Հիսար Էմիրկեան Իստինիա Ենիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ։
4 45 6 Գապաթ. Պէշիկթաշ Օրթագիւղ Արնաւուտգիւղ Ռ. Հիսար Գանլըճա Գանլըճա Ենիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ։
5 15 19 Պէշիկ. Օրթագ. Արնաւուտգ. Պէպէք Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Ենիքէ. Պէյքոզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու, Ենիմահալլէ։
5 45 4 Իսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուկ Օրթագիւղ Չէնկէլ Վանիքէօյ Արնաւուտգիւղ
6 30 22 Պէշիկթաշ Օրթագ. Պէյլէրպէյ Արնաւուտգ. Գանտիլլի Ռ. Հիսար Էմիրկեան Ենիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ
7 45 11 Պէշիկթաշ Օրթագիւղ Արնաւուտգիւղ Ռ. Հիսար Էմիրկեան Ենիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզար.
9 2 Արնաւ. Պէպէք, Ռ. Հիսար Էմիրկեան, Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզար. Ենիմահալլէ։
9 30 1 Ռ. Հիսար Գանլըճա Ենիքէօյ Պէյքոզ Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ Ենիմահալլէ։
10 20 Ենիքէ. Թարապիա Պէօյիւքտէրէ, Մէզարպուրնու, Ենիմահալլէ (Ուրբաթ օրերը Ռ. Գավաք ալ)։
10 15 23 Օրթագիւղ Պէպէք Ռ. Հիսար Էմիրկեան, Իստինիա, Ենիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ, Մէզարպուրնու Ռ. եւ Ա. Գավաք (բացի ուրբաթէ)
10 30 19 Պէշիկթաշ Գուրուչէշմէ Արնաւուտ. Ռ. Հիսար Գանլըճա Ենիքէ. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպուրնու Ենիմահալլէ
10 45 25 Օրթագիւղ Պէպէք Ռ. Հիսար Էմիրկ. Իստին. Ենիքէ. Թարապիա Պէօյիւքտէրէ, Մէզարպուրնու Ենիմահալլէ
11 15 19 Պէպէք Ռ. Հիսար Էմիրկեան Ենիքէ. Թարապ. Պէօյիւքտ. Ենիմահալլէ

Անատոլու ելլել

12 15 1 Պէշիկթաշ Օրթագիւղ Արնաւուտգիւղ։
12 30 29 Պէշիկթաշ Օրթագիւղ Գուրուչ Արնաւուտգիւղ
12 30 11 Պէշիկթաշ (բացի ուրբաթէ)
1 15 4 Պէշիկթաշ Արնաւուտգիւղ
1 45 6 Արնաւուտգիւղ
2 45 29 Պէշիկթաշ Արնաւուտգ.
3 30 20 Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթագ. Գուրուչ. Արնաւուտգ.
6 15 29 Պէշիկթաշ Օրթագիւղ Գուրուչ. Արնաւուտգ. Վանիք.
10 4 Գապաթաշ Պէշիկ Օրթագ. Գուրուչ Արնաւուտգ.
11 15 6 Գապաթաշ, Պէշիկթաշ Օրթագիւղ Գուրուչէշմէ Արնաւուտգ.
11 40 29 Օրթագիւղ Գուրուչէշմէ Արնաւուտգ.
11 45 4 Պէշիկթաշ Գուզկունճուկ Արնաւուտգիւղ
12 11 Պէշիկթաշ Օրթագիւղ Գուրուչէշմէ (բացի ուրբաթէ)

Անատոլու ելլել

2 15 21 Իսկիւտար, Գուզկունճուկ Պէյլէրպ. Չէնկէլքէօյ Վանիք. Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Փաշապաղչէ Պէյքոզ (Ուրբաթ օրերը Իւսկիւտ Փաշա ... ալ)
4 28 Գապաթաշ Պէշիկթաշ Իսկ. Գուզկունճուկ Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Արնաւուտգիւղ
9 28 Գուզկունճուկ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Փաշապաղչէ Պէյքոզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ։
10 17 Գուզկունճուկ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանլըճա Փաշապաղչէ, Պէյքոզ Պէօյիւք.
10 30 21 Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Իւսկիւտ ... Փաշապաղչէ, Պէյքոզ (բացի ուրբաթէ)
11 22 Գուզկ. Պէյլէրպէյի Չէնկէլ. Վանիք. Ա. Հիսար Գանլըճա, Փաշապ. Պէյքոզ։
11 30 5 Գապաթ. Գուզկ. Պէյլէրպէյ Չէնկէլ Վանիք.

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԼՈՆՏՐԱՅԻ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ
21 ՅՈՒՆԻՍ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԵՏ 100 ՂՈՒՐՈՒՇԷՆ

Լոնտրա 3 ամիս ղուրուշ	108 1/2	
Փարիզ	23.45	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
21 ՅՈՒՆԻՍ

Անգլ. լիրա	ղուրուշ	109.8
Նաբոլէոն ոսկի	»	87.4
Իմբէրիալ ռուս	»	89.10
Քրոններ	»	51.17
Հինգ ֆրանք	»	—
Հոլլանտ	»	104.35
Մէճիտ	»	119.20

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 21 ՅՈՒՆԻՍ

ԱՐՄՏԻՔ

Ցորեն կարմիր Պէսարապիա	29 —34
» » Սպագ	32 —35
» » Պոլիէ	30 —32
» » Պուրկազ	30 —32
» Թէքիրտաղ	30 —32
» կակուղ Սպագ	30 —33
» » Պէսարապիա	28 —32
Կիրճա Թունա	28 —32
Ցորեն կակուղ Պուրկազ	28 —32
Վառնա	30—32
» » Պոլիէ	28—30
Եգիպտացորեն Թունա	19—20
» Անատոլ.	17—18
Գարի Թունա	14—14 1/2
» Անատոլ.	

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

ԽՈՋԱՒՔԱՐ

Պուրսա	ղուրուշ	—
Անատոլու		
Ֆոլսա		
Լապիտ	»	
Պակտատ	»	

ԲԱՄԲԱԿ — ղուրուշ

Ատէնէ	հոխա	9 1/4
Իզմիր	»	10 1/2
Սամսոն	»	9
Գարահիսար	»	8
Կրասան	»	8 1/2

ԲՈՒՐԴ

Անատոլու լուացուած հոխա	
» չլուացուած	»
Ռումելի լուացուած	»
» չլուացուած	»
Վրաստան լուացուած	»
» կէս	»
» չլուացուած	»
Տաֆթիկ	»
Էնկիւրի ԹԷՖթիկ	»

Մ Ա Զ Ը

Գարահիսար	հոխա	11—
Անատոլու	»	10—1/2
Տոքատ	»	6—7

Ճ Է Ր Ի Ք

Պայպուրթ Ա. տեսակ	հոխա	21
» Բ. »	»	19 —
Էնկիւրիի	»	21
Թոգաթ	»	
Սեւազ	»	
Եոզղատ	»	
Զարբիզ		

Թ Ի Զ Թ Ի Ք

Էնկիւրիի	հոխա	50 —
Գասթամոնի	»	48 —
Պէյպազար	»	51 —
Զիրէքէ	»	—
Վան	»	29 —

Ա Ե Ճ Ի Մ Ո Ր Թ

Ամասիա	7	կտոր մէկ Օ. Լ.		
Խազիա	7	»	»	»
Միխալ	»	»	»	»
Եգրիպոս	7½	»	»	»
Գալիպոլի	»	»	»	»

Ձ Է Թ

Մուտանիա	հոխա	7½—
Այվալը	»	6½—
Սաքըզ	»	10 —
Միտիլլի	»	6½

Գլխոյ թութամ կրկին մէջ		9½—10
Աֆիոն	»	260 —275
Պէթէլ	»	29 —30
Աւսամ	»	—
Կարմիր Աֆիոն	Թիւր	—
»	Բուլէթի »	—
Սինամէքի Գալիճ. Բէյա	»	42 —43
Փոմփա		— —

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

ղուրուշ

Թանկէ Բրթ.Ա. սեւասի 100 հոխ.	4200—
» » Բ. »	1140
Բէնզին »	16 —16 1/2
Շաքար փոշի Հոլ. կնդ.	240—
» » Դ. ... »	—
» գլուխ Դ. ...	290—
Զէյ Ռոյալ հոխան	26 —
» Բէքօ Ձաքիկ »	45 —60
Ռէնաք (շաքար) կնդ.	4060—
Պղպեղ (ալիւր) հոխա	10 1/4—
Լեղակ (սիլիկա) Պէնկալա »	100 —140
» » Մատրաս »	— —70
Զինք տախտ. 100 հոխ.ք.	90 —
Երկաթ Հոլանտա	84 —
» տախտակ	98 —
» բեւեռաձ.	80 —82
Քափֆէ	112 —118
Բրինձ խաղողի 100 քիլ. գր.	45
Կապար եղ Բուլէոնի	13 —14
Խահվէ	35 —40